

วารสาร นาคบุตรปริทรรศน์

Nakkabut Paritat Journal

ISSN 3027-7779 (Online)

ปีที่ 17 ฉบับที่ 2 พฤษภาคม - สิงหาคม 2568 Vol. 17 No. 2 May - August 2025

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช 1 หมู่ 4 ต.ท่าจิว อ.เมือง จ.นครศรีธรรมราช 80280
Research and development institute Nakhon Si Thammarat Rajabhat University 1 Moo 4, Tha Ngio, Mueang, Nakhon Si Thammarat 80280

Received: December 20, 2024

Revised: August 12, 2025

Accepted: August 21, 2025

การวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่น
ของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

An Analysis of Thai Language Instruction Models Integrating Local Identity
of the Pre-Service Teachers of the Thai Language Program

ศึกษา เบ็ญจกุล*

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

*ผู้ประสานงานหลัก (Corresponding Author) E-mail: suksa_reu@nstru.ac.th

Sueksa Benjakul*

Faculty of Education, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่นของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา โดยรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากรายงานการวิจัยและการสังเกตชั้นเรียน กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 28 คน โดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง ดำเนินการวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ นำเสนอข้อมูลเชิงบรรยาย เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร และ 2) แบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและค่าสถิติร้อยละ

ผลการวิจัย พบว่า รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการมี 3 รูปแบบ คือ 1) การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มี 3 วิธี เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ (1) วิธีเชื่อมโยง (2) วิธีสอดผสานหรือแบบเรียงกัน และ (3) วิธีแบ่งส่วน 2) การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ มี 1 วิธี ได้แก่ วิธีเรียงลำดับ และ 3) การบูรณาการข้ามสาระการเรียนรู้ มี 2 วิธี ได้แก่ (1) วิธีมุ่งความสนใจ และ (2) วิธีแบบเครือข่าย

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดการเรียนรู้; บูรณาการ; ภาษาไทย; อัตลักษณ์ท้องถิ่น; นักศึกษาปฏิบัติการสอน

Abstract

This research aimed to analyze Thai language instruction models integrating the local identity of the pre-service teachers of the Thai language program by collecting and analyzing data from research reports and classroom observations. The target group was 28 pre-service teachers of the Thai language program in educational institutions in the second semester of the 2023 academic year, using a specific selection method. The research was conducted using a qualitative research methodology and presented descriptive analysis. The research tools were 1) the document analysis form and 2) the classroom observation record form. Data were analyzed by content analysis and percentage statistics.

The research results found that there were 3 models of integrated Thai language learning management: 1) intradisciplinary, with 3 methods, ranked from most to least: (1) fragmented method, (2) connected method, and (3) nested method; 2) interdisciplinary, with 1 method: sequenced method; and 3) transdisciplinary, with 2 methods: (1) immersed method and (2) networked method.

Keywords: Learning management model; Integrated; Thai language; Identity; Pre-service teacher

บทนำ

การเรียนรู้ภาษาไทยตามแนวคิดการจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ มีเป้าหมายเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการรับสาร ได้แก่ การฟังและการอ่านเพื่อความเข้าใจ และทักษะการสื่อสารผ่านการพูดและการเขียนระดับต่าง ๆ เพื่อการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพ ประการสำคัญ แนวคิดพื้นฐานของการพัฒนาหลักสูตรได้เน้นย้ำถึงวิธีการสนับสนุนการเรียนรู้ที่สอดคล้องและตอบสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล (Differentiated Learning) ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การใช้สื่อเทคโนโลยีและสถานการณ์การเรียนรู้ร่วมสมัย ตามความถนัด ความสนใจ สอดรับกับลีลาการเรียนรู้ของผู้เรียนที่อิงบริบทท้องถิ่น (Thummaphan, Sripa & Prakobthong, 2022) โดยเฉพาะความตระหนักและเล็งเห็นความสำคัญของการบูรณาการการเรียนรู้ภาษากับวัฒนธรรมท้องถิ่นในกระบวนการเรียน

การสอนให้เป็นเนื้อหาสาระที่เชื่อมโยงถึงกัน ด้วยวัฒนธรรมเป็นแบบแผนของการบูรณาการความรู้ ความเชื่อ และ พฤติกรรมของมนุษย์ ซึ่งเป็นความหมายที่สร้างสรรค์ขึ้นจากการเรียนรู้ของคนในสังคมแต่ละยุคสมัย และในยุค ปัจจุบันมีความท้าทายใหม่ ๆ ที่ต้องทบทวน คิดใหม่ ทำใหม่ โดยให้ความสำคัญกับความสามารถในการเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21 และทักษะแห่งอนาคต (Kovács, 2017; Sereerat, 2024)

ปัจจุบันสังคมไทยและสังคมโลกมีความหลากหลายทางภาษาและวัฒนธรรมอย่างมาก แนวคิดเกี่ยวกับการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างภาษา วัฒนธรรม และการเรียนการสอน รวมทั้งวิธีการมีส่วนร่วมทางสังคม วัฒนธรรมร่วมสมัย ส่งเสริมผลักดันให้ครูผู้สอนใช้หลักการและวิธีการสอนแบบบูรณาการเชิงสร้างสรรค์ โดยมีการ บูรณาการ 1) เนื้อหา เช่น หัวข้อทางวัฒนธรรมที่สังคมให้ความสนใจ 2) ผลลัพธ์ของผู้เรียน ที่ประกอบด้วย ความรู้ ความตระหนักรู้ และความสามารถทางวัฒนธรรม ในเรื่องประเพณี ภูมิปัญญา วรรณกรรมท้องถิ่น ศิลปะ ผลิตภัณฑ์ ทางวัฒนธรรม รวมถึงทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ และ 3) กระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ในการสร้างความรู้ด้วยตนเอง สะท้อน วิเคราะห์ ไต่ถาม และสร้างความหมายใหม่ อย่างไรก็ตาม มีผลการศึกษาวิจัย ร่องรับการจัดการเรียนรู้ตามแนวทางดังกล่าว ซึ่งสามารถช่วยยกระดับการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ทำให้การเรียนรู้ภาษา มีความหมาย ส่งผลต่อการเรียนรู้และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทั้งยังสร้างแรงจูงใจในการเรียนรู้และช่วยพัฒนา ทักษะคิดเชิงบวกบางประการ (Nguyen, 2017; Chanchang, 2020)

ครูผู้สอนจึงต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ดังที่ Sinlarat (2018) เสนอรูปแบบการสอนเพื่อสร้างผลผลิต คุณภาพ 4 ร ได้แก่ รู้ทันรู้นำโลก เรียนรู้ชำนาญเชี่ยวชาญปฏิบัติ รวมถึงสร้างสรรค์สังคม รักษ์วัฒนธรรมไทยใฝ่สันติ ครอบคลุมทั้งการผลิตครู (Pre-Service Training) และการพัฒนาครูประจำการ (In-Service Training) ประกอบกับ การวิจัยการพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้น เพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการ อัตลักษณ์ท้องถิ่นสำหรับนักศึกษาครู สาขาวิชาภาษาไทย ซึ่งเป็นนวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนการสอน ในปี 2566 ของหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช แสดงให้เห็นถึง แนวทางการพัฒนาใหม่ ๆ โดยอาศัยความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการสร้างแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์ นวัตกรรมของนักศึกษา จากการเชื่อมโยงประเด็นทางสังคมและเศรษฐกิจอย่าง “อัตลักษณ์ท้องถิ่น” ซึ่งเป็นทั้งอำนาจ ละเอียด (Soft Power) และฐานพลังแห่งการสร้างสรรค์ของชุมชนท้องถิ่นต่าง ๆ เป็นลักษณะเฉพาะทางวัฒนธรรมของ ชุมชนท้องถิ่นที่สร้างขึ้นและพบว่า สามารถนำมาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรมทางเลือกใหม่ ๆ หลากหลายรูปแบบ รวมทั้งการผสมผสานเพื่อใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีดิจิทัล ยิ่งสามารถเพิ่มพูนอรรถประโยชน์ ให้กับอัตลักษณ์ท้องถิ่นที่เกิดจากการสร้างสรรค์ภูมิปัญญา เป็นผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่า เป็นนวัตกรรมที่ช่วยแก้ปัญหา เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ช่วยขยายขอบเขตการเรียนรู้ให้กว้างขวางและลึกซึ้ง ส่งเสริมการพัฒนาความคิด สร้างสรรค์ การมีส่วนร่วมของผู้เรียน การพัฒนาทางอารมณ์สังคม การกำกับตนเอง ทักษะคิดเชิงบวก ความมั่นใจ และความสำเร็จทางวิชาการ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาสมรรถนะทางภาษา ความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม การสื่อสาร อย่างสร้างสรรค์ รวมถึงความสามารถในการปรับตัวเมื่ออยู่ในบริบทสังคมพหุวัฒนธรรม (Dewi, Erna, Haris & Kundera, 2021; Lisak & Harush, 2021; Singh, 2022)

Shoa (2017) แบ่งอัตลักษณ์ออกเป็นระดับชาติ ภูมิภาค เมือง และท้องถิ่น โดยอัตลักษณ์ท้องถิ่นสะท้อน ผ่านวิถีชีวิต วัฒนธรรม ความเชื่อ และภูมิปัญญาของชุมชน เช่น การละเล่น เพลง ประเพณี อาหารพื้นถิ่น และ สมุนไพร (Saengdongkhae, 2021; Wongrujirawanich, 2024) การบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่นในการเรียน การสอนภาษาไทยจึงมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างจิตสำนึกร่วม (Sense of Identity and Belonging) ให้ผู้เรียน เชื่อมโยงกับชุมชนและวัฒนธรรมของตน ส่งเสริมความเข้าใจเชิงลึกในวัฒนธรรมท้องถิ่น กระตุ้นการมีส่วนร่วมอย่าง กระตือรือร้น ทำให้การเรียนรู้มีความหมาย มีเอกลักษณ์ และสอดคล้องกับชีวิตจริงของผู้เรียน การบูรณาการการเรียนรู้ ฐานวัฒนธรรมในลักษณะดังกล่าว จึงนับเป็นจุดแข็งของการจัดการเรียนรู้ภาษาแบบเนื้อหาเป็นฐานอย่างภาษาไทย ตั้งแต่การบูรณาการภายในกลุ่มสาระ (Intradisciplinary) หากเน้นที่หมวดย่อยหรืออนุศาสตร์ในวิชาต่าง ๆ จะเป็น

ลักษณะสหวิทยาการ (Interdisciplinary) (Mora-Flores & Kaplan, 2022) หากเน้นไปที่หลายวิชาหรือสหศาสตร์ โดยใช้หน่วยการเรียนรู้หรือหัวข้อ เรียกว่า พหุวิทยาการ (Multidisciplinary) (Kara, 2019) และหากเน้นปัญหาหรือทักษะ สารวิชาอิสระ (Content Free) เรียกว่าการบูรณาการข้ามศาสตร์ (Transdisciplinary) ที่มุ่งเน้นการสร้างสรรค์นวัตกรรม พัฒนาผู้เรียนที่เป็นนวัตกรรม เพื่อแก้ปัญหาเชิงสร้างสรรค์ ต่างจากการบูรณาการสหศาสตร์และอนุศาสตร์ที่ต่างมุ่งเติมเต็มเป้าหมายการเรียนรู้ให้สมบูรณ์ (Budwig & Alexander, 2020; Jefferson & Anderson, 2021; Wongyai & Phatphol, 2024)

แนวทางและวิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาแบบบูรณาการตามแนวคิดของ Mora-Flores & Kaplan (2022) ประกอบด้วยวิธีการ กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้และการเชื่อมโยงกับการสอนภาษา ตัวอย่างเช่น การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการสหวิทยาการ เป็นหัวข้อ รายวิชาเพิ่มเติม หรือการเรียนรู้ขั้นพื้นฐาน จะเป็นการใช้กลยุทธ์เพื่อขยายขอบเขตเนื้อหาสาระที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เช่น การอ่านเพื่อขยายความรู้ การพัฒนาทักษะการประยุกต์ใช้ความรู้ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ เป็นต้น จะเห็นได้ว่า ครูผู้สอนต้องมีความเข้าใจบริบทเพื่อจัดกลุ่มและเชื่อมโยงการเรียนรู้ที่สำคัญกับชุมชนท้องถิ่น สามารถสังเคราะห์แนวคิดเพื่อนำมาออกแบบการเรียนรู้แบบหัวข้อหรือเลือกปัญหา มาเป็นประเด็นการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาสถานการณ์การเรียนรู้ที่ซับซ้อน และหาทางแก้ไขปัญหาอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนี้ ครูต้องสามารถใช้กระบวนการ รูปแบบ วิธีการสอนมาใช้เป็นแนวทางบูรณาการจากแต่ละสาขาวิชาได้อย่างเหมาะสม สามารถสร้างสรรค์การจัดการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความรู้และทักษะเฉพาะของสาขาวิชา เลือกและประยุกต์ใช้วิธีการสอนกับบริบทใหม่ ๆ ที่ส่งเสริมกิจกรรมการเรียนรู้ส่วนบุคคลแบบเป็นกลุ่ม โดยตรวจสอบและเปรียบเทียบความเหมือนความต่างด้านบริบท ภูมิหลัง แหล่งข้อมูล สังคมของผู้เรียน (Peters-Burton & Holincheck, 2020; Marcotte & Gruppen, 2022)

จะเห็นได้ว่า ความสัมพันธ์ของระบบการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ไม่ได้เป็นวิธีการทดแทนการเรียนรู้เนื้อหารายวิชา แต่เป็นการจัดการเรียนรู้ที่กว้างขวางและลึกซึ้งมากขึ้น ผ่านการเรียนรู้หลากหลายมิติ หลายมุมมองจากสารพัดวิชา อันเป็นองค์ความรู้ที่สามารถพัฒนา ต่อยอด สร้างสรรค์ได้ไกลเกินขอบเขตเนื้อหาที่กำหนด ซึ่งหากมีการศึกษารูปแบบ วิธีการ เพื่อถอดบทเรียนจากการปฏิบัติจริง จะทำให้เกิดมรรคผลในการนำไปประยุกต์ใช้ ออกแบบ และพัฒนาการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการฐานวัฒนธรรม ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษารูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่น อันจะเป็นประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการศึกษาและการพัฒนาผลลัพธ์การเรียนรู้ภาษาไทยของผู้เรียน จากการประยุกต์ใช้ผลการวิจัยเพื่อพัฒนาหน่วยการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่น รวมถึงการกำหนดสมรรถนะและเนื้อหาสอดคล้องบริบทเชิงพื้นที่ การใช้เทคโนโลยีและการบูรณาการข้ามสาระเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้เชิงรุกและเชิงลึก การยกระดับความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม พร้อมการประเมินตามสภาพจริงและการขยายผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่นของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา

ระเบียบวิธีการวิจัย

ขอบเขตประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มเป้าหมาย คือ นักศึกษา สาขาวิชาภาษาไทย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2566 จำนวน 28 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร และ 2) แบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน มีวิธีการสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมา

กำหนดประเด็นและหัวข้อสำคัญในการสร้างแบบวิเคราะห์เอกสารและแบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน ซึ่งแบบวิเคราะห์เอกสาร ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพในรายงานการวิจัยของนักศึกษา จำนวน 28 เล่ม ส่วนแบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน มีการกำหนดรายละเอียดการสังเกตชั้นเรียน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และบันทึกสรุปผลการสังเกตชั้นเรียนของนักศึกษา จำนวน 28 คน มีการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและความถูกต้องเหมาะสมในการใช้ภาษา ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่า 1) แบบวิเคราะห์เอกสาร มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ที่ 1.00 และ 2) แบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียน มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 ผู้วิจัยมีการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญก่อนนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลและนำเสนอข้อมูลเชิงบรรยาย โดยอาศัยการรวบรวมข้อมูลตามประเด็นที่ต้องการศึกษาและถอดตัวอย่างผลงานจากการปฏิบัติที่สามารถนำไปเป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและต่อยอดการวิจัยได้ ผู้วิจัยศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) รายงานการวิจัยของนักศึกษา และข้อมูลจากแบบบันทึกการสังเกตชั้นเรียนจากการนิเทศการเรียนการสอนของนักศึกษา จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 40 นาที

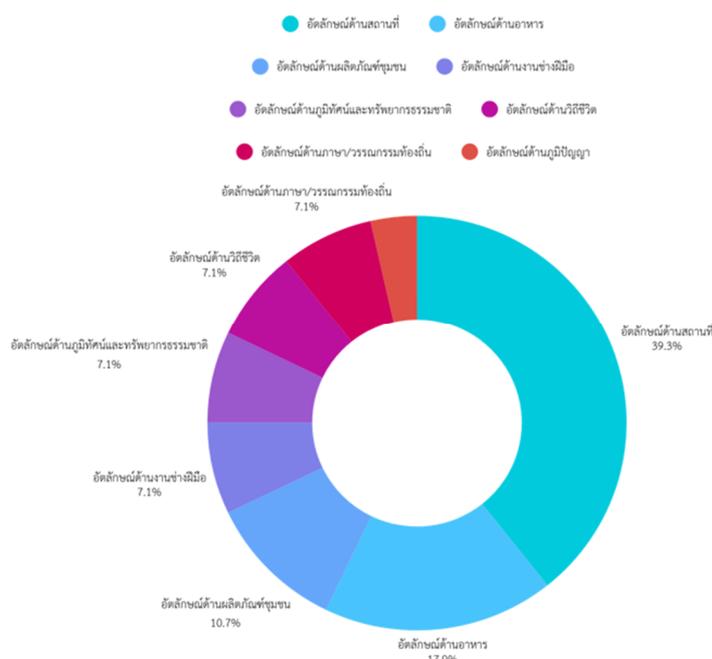
การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดระบบข้อมูล ลงรหัสข้อมูล จัดหมวดหมู่ข้อมูล และสร้างข้อสรุปตามประเด็นที่ศึกษา มีการนับความถี่และคิดเป็นค่าร้อยละประกอบเพื่อแสดงผลการศึกษาในภาพรวมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่นของนักศึกษาสาขาวิชาภาษาไทยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา มีดังนี้

จากการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลการนำอัตลักษณ์ท้องถิ่นมาบูรณาการการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยพบว่ามีจำนวน 8 ด้าน แสดงดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 ข้อมูลการนำอัตลักษณ์ท้องถิ่นมาบูรณาการการจัดการเรียนรู้ภาษาไทย

ที่มา: Benjakul (2024)

จากภาพที่ 1 แสดงให้เห็นว่ามีการนำอัตลักษณ์ท้องถิ่นมาบูรณาการการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยเรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ 1) อัตลักษณ์ด้านสถานที่ เช่น วัดเจดีย์ กังหันลมหัวไทร ตลาดแขก (ร้อยละ 39.30) 2) อัตลักษณ์ด้านอาหาร เช่น ข้าวยาเมืองนคร ขนมท้องถิ่น (ร้อยละ 17.86) 3) อัตลักษณ์ด้านผลิตภัณฑ์ชุมชน เช่น น้ำผึ้งชันโรง มังคุดคัต ส้มโอทับทิมสยาม (ร้อยละ 10.71) 4) อัตลักษณ์ด้านงานช่างฝีมือ เช่น เครื่องถมเมืองนคร ผ้ายกเมืองนคร (ร้อยละ 7.14) 5) อัตลักษณ์ด้านภูมิทัศน์และทรัพยากรธรรมชาติ เช่น พันธุ์ไม้พื้นเมือง อ่าวทองคำ (ร้อยละ 7.14) 6) อัตลักษณ์ด้านวิถีชีวิต เช่น ชาวประมง เรือปากพ่อง (ร้อยละ 7.14) 7) อัตลักษณ์ด้านภาษา/วรรณกรรมท้องถิ่น เช่น เพลงบอก ปริศนาคำทาย (ร้อยละ 7.14) และ 8) อัตลักษณ์ด้านภูมิปัญญา เช่น สมุนไพรรักษาพิษงู (ร้อยละ 3.57)

ผลการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่นของนักศึกษาศาขาศาษาภาษาไทยที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา พบว่า มี 3 รูปแบบ คือ 1) การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ มี 3 วิธี เรียงลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ (1) วิธีเชื่อมโยง (Connected) จำนวน 11 แผน คิดเป็นร้อยละ 39.30 (2) วิธีสอดผสานหรือแบบรังนก (Nested) จำนวน 9 แผน คิดเป็นร้อยละ 32.14 และ (3) วิธีแบ่งส่วน (Fragmented) จำนวน 5 แผน คิดเป็นร้อยละ 17.86 2) การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ มี 1 วิธี ได้แก่ วิธีเรียงลำดับ (Sequenced) จำนวน 1 แผน คิดเป็นร้อยละ 3.57 3) การบูรณาการข้ามสาระการเรียนรู้ มี 2 วิธี ได้แก่ (1) วิธีมุ่งความสนใจ (Immersed) และ (2) วิธีแบบเครือข่าย (Networked) ซึ่งพบเป็นร้อยละ 3.57 แสดงดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่น

ลักษณะการบูรณาการ	รูปแบบการบูรณาการ	กลยุทธ์การจัดการเรียนรู้	การจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการ
การบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้	วิธีเชื่อมโยง (Connected)	การใช้เทคโนโลยีส่งเสริมการเรียนรู้แบบร่วมมือ	เครื่องดนตรี การอ่านจับใจความ บูรณาการการเขียนแผนภาพโครงเรื่อง
	วิธีสอดผสานหรือแบบรังนก (Nested)	การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการอ่าน 5W1H ร่วมกับสื่อวัฒนธรรมเขมรซีวัดเจดีย์ขอได้ไหวรับ	ขอได้ไหวรับ เจดีย์วัดไอ้ไข่ การอ่านจับใจความบูรณาการ การเขียนแผนผังความคิดและทักษะการกำกับตนเอง
	วิธีแบ่งส่วน (Fragmented)	การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะ ร่วมกับการอภิปราย	ภูมิปัญญาสมุนไพรรักษาพิษงู การอ่านแยกแยะข้อเท็จจริงกับการเขียนแสดงความคิดเห็น
การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้	วิธีเรียงลำดับ (Sequenced)	กลยุทธ์การอ่านเชิงรุก และการสร้างสรรค์ชิ้นงาน	กังหันลมหัวไทร บูรณาการกับสาระวิทยาศาสตร์ เรื่องพลังงาน การอ่านเพื่อความเข้าใจการเขียน และหลักภาษาไทย
การบูรณาการข้ามสาระการเรียนรู้	วิธีมุ่งความสนใจ (Immersed)	การจัดการเรียนรู้โดยใช้ CIPPA Model ร่วมกับการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	เพลงบอกสร้อย การแต่งคำประพันธ์ วรรณกรรมท้องถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น การใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์ชิ้นงาน
	วิธีแบบเครือข่าย (Networked)	แนวคิดการเรียนรู้เชิงสร้างสรรค์ด้วยปัญญา การสะท้อนคิดร่วมกับการปรับใช้แนวคิดทางธุรกิจ Social Proof	วัดเขาขุนพนม การพูดโน้มน้าวใจ บูรณาการกับการฝึกใช้ภาษาไทย แหล่งข้อมูลเพื่อการสร้างสรรค์ผลงาน และใช้เทคโนโลยีสร้างสรรค์ผลงาน

จากตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่น ผลการวิเคราะห์ แสดงให้เห็นว่าการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการมีการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้เป็นหลัก โดยใช้วิธีเชื่อมโยงและวิธีสอดผสานหรือแบบบังนก เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะการทำงานและกระบวนการเรียนรู้ ขณะเดียวกัน วิธีแบ่งส่วน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ผ่านการสืบเสาะเพื่อยกระดับการให้เหตุผลทางภาษา และเริ่มขยายสู่การบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยใช้วิธีเรียงลำดับ ที่เชื่อมภาษาไทยกับวิทยาศาสตร์ เพื่อหนุนเสริมการถ่ายโอนความรู้ ส่วนการบูรณาการข้ามสาระการเรียนรู้ โดยใช้วิธีมุ่งความสนใจ มีการนำรูปแบบ CIPPA มาบูรณาการกับการใช้เทคโนโลยีและวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อเสริมแรงจูงใจ ความเป็นเจ้าของการเรียนรู้ และทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 อีกทั้งวิธีแบบเครือข่าย ที่บูรณาการการสะท้อนคิด สร้างสรรค์ด้วยปัญญา และการสื่อสาร โน้มน้าวใจในบริบทจริง ล้วนสะท้อนผลลัพธ์การเรียนรู้ภาษาไทยฐานสมรรถนะ รูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการอัตลักษณ์ท้องถิ่นดังกล่าว ยังช่วยเพิ่มความหมายของการเรียนรู้ ยกระดับคุณภาพการทำงาน และเสริมความร่วมมือทางวิชาการของผู้เรียนในบริบทจริงอย่างมีนัยสำคัญ

การอภิปรายผล

ผลการวิจัยโดยสรุปแสดงให้เห็นลักษณะและรูปแบบการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการ ซึ่งพบว่าส่วนใหญ่เป็นการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ได้แก่ การอ่าน การเขียน การฟัง ดู ฟุด หลักภาษา วรรณคดี วรรณกรรม เนื่องจากนักศึกษาได้รับมอบหมายในการปฏิบัติการสอนตรงตามวิชาเอก และมีการกำหนดชั่วโมงการปฏิบัติงานที่ชัดเจนตามโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา จึงอาจไม่สามารถจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระและข้ามสาระมากนัก นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าการใช้วิธีเชื่อมโยง มากที่สุด อาจเป็นเพราะวิธีนี้เป็นการจัดการรายละเอียดเนื้อหา แนวคิด ทักษะ ที่เชื่อมโยงกับงานหรือผลงานที่ใกล้เคียง ซึ่งเป็นหลักฐานผลการเรียนรู้ตามแนวคิด การเรียนรู้ฐานสมรรถนะ สอดคล้องดังที่ Budwig & Alexander (2020) เสนอไว้ว่า การบูรณาการลักษณะดังกล่าว เป็นจัดการเรียนรู้เชิงรุกและเชิงลึก โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้สร้างความรู้อย่างเป็นระบบ คิดและลงมือปฏิบัติแบบผู้เชี่ยวชาญผ่านการบูรณาการภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนั้น หากนักศึกษามีความรู้ในด้านนี้เป็นอย่างดี ก็สามารถบูรณาการงานได้เป็นผลเชิงประจักษ์ และต่อยอดสู่การบูรณาการการเรียนรู้ที่ซับซ้อนยิ่งขึ้น

การบูรณาการที่เชื่อมโยงกับสาระวิชาอื่น จะเป็นการสอดแทรกในเนื้อหา โดยการปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้สอดคล้องและมีความทันสมัย น่าสนใจมากขึ้น ส่วนการบูรณาการข้ามสาระจะเป็นการทำงานหรือการสร้างสรรค์ ผลงานฐานเทคโนโลยี ร่วมกับแนวคิดทางสังคมในมิติอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างหลากหลาย ซึ่งนักศึกษาจะต้องมีการคิด ที่เป็นระบบและคิดได้ซับซ้อนในการวางแผนการจัดการเรียนการสอน การเลือกสรรหรือวางแผนเนื้อหาที่ทำให้เกิดการพัฒนาคิดในระดับต่าง ๆ ของผู้เรียน สามารถสร้างสรรค์ประสานกิจกรรมการเรียนรู้ให้กลมกลืน เข้ากันได้ อย่างเหมาะสมลงตัว จึงทำให้การจัดการเรียนรู้เกิดประโยชน์ ได้ผลจริง สอดคล้องดังที่ Nguyen (2017) และ Sereerat (2024) เสนอไว้ว่าการบูรณาการเนื้อหา ผลลัพธ์ของผู้เรียน และกระบวนการเรียนรู้ที่ช่วยสร้าง ประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมาย สามารถช่วยยกระดับการเรียนรู้และเพิ่มคุณค่าการเรียนรู้ได้อีกมากมาย หลายประการ ทั้งยังสอดคล้องกับ Mora-Flores & Kaplan (2022) ที่เสนอไว้ว่า วิธีการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการนั้นต้องเชื่อมโยงทั้งวิธีการ กลยุทธ์ เข้ากับการสอนภาษาซึ่งเป็นแก่นสำคัญในการบูรณาการเพื่อพัฒนา ทักษะเฉพาะของสาขาวิชาอีกด้วย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การนำอัตลักษณ์ท้องถิ่น ซึ่งมีความโดดเด่น มีเนื้อหาเรื่องราว ที่สามารถนำมาใช้เป็นสาระการเรียนรู้ภาษาไทยได้อย่างเหมาะสม ทำให้การจัดการเรียนรู้มีความหมาย มีความเกี่ยวข้องกับชีวิตจริงของผู้เรียนหรือเป็นสิ่งที่ผู้เรียนให้ความสนใจในกระแสวัฒนธรรมท้องถิ่น เพื่อต่อยอดความคิดในการพัฒนาการเรียนรู้และ ทักษะได้หลากหลาย ดังที่ Lisak & Harush (2021) และ Singh (2022) เสนออย่างสอดคล้องตรงกันว่า การเรียนรู้อัตลักษณ์ท้องถิ่น ช่วยส่งเสริมการคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม ความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม และทักษะการเรียนรู้ใน

ศตวรรษที่ 21 เช่น การสื่อสาร การทำงานร่วมกัน การแก้ปัญหา ความเป็นพลเมืองหรือผู้ประกอบการ ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีดิจิทัล เป็นต้น สอดคล้องตามที่ Budwig & Alexander (2020) และ Jefferson & Anderson (2021) ได้เสนอไว้ว่า ผลลัพธ์การเรียนรู้ในโลกแห่งความเป็นจริงนั้น ไม่ได้จำกัดอยู่ในสาระวิชา ดังการนำเสนอตัวอย่างการจัดการเรียนรู้ภาษาไทยแบบบูรณาการที่ระบุไว้ข้างต้น อาจนับได้ว่าเป็นวิธีการที่ดีในการเชื่อมโยงเนื้อหาหรือทักษะวิชาต่าง ๆ เข้าด้วยกัน โดยเฉพาะการใช้เทคโนโลยีเป็นฐานที่เอื้ออำนวยให้การจัดการเรียนรู้ สามารถช่วยเพิ่มเสริมเติมเต็มความลึกซึ้งของการเรียนรู้ ทักษะการคิด การมีส่วนร่วมของผู้เรียน และบูรณาการบริบทท้องถิ่นที่สะท้อนถึงวัฒนธรรมเพื่อการเรียนรู้อย่างสมดุลและยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการวิจัยมีองค์ความรู้และกระบวนการที่สามารถนำไปใช้ในการออกแบบหลักสูตร การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย เพื่อส่งเสริมองค์ความรู้และทักษะในศตวรรษที่ 21 โดยเฉพาะนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ผู้สอนภาษาไทย หรือครูสาขาอื่น ๆ สามารถปรับใช้แนวทางเพื่อการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการรูปแบบต่าง ๆ
2. ผลการวิจัยแสดงให้เห็นวิธีการที่ดีในการบูรณาการเนื้อหาหรือทักษะวิชาต่าง ๆ จึงควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและศึกษารูปแบบการบูรณาการ เพื่อเป็นตัวอย่างและแนวปฏิบัติที่ดีในการพัฒนาการเรียนการสอนตามศาสตร์สาขาวิชาอื่น ๆ
3. ผลวิจัยชี้ให้เห็นข้อจำกัดเชิงโครงสร้างที่ทำให้การจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการส่วนใหญ่ยังเน้นการบูรณาการภายในกลุ่มสาระ จึงควรมีการกำหนดชั่วโมงและกรอบภาระงานสอนในสถานศึกษาสำหรับหน่วยการเรียนรู้แบบบูรณาการระหว่างกลุ่มสาระและข้ามสาระอย่างเป็นรูปธรรม พร้อมพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานการวัดและประเมินสมรรถนะในแนวทางเดียวกันด้วย

References

- Budwig, N., & Alexander, A. J. (2020). A transdisciplinary approach to student learning and development in university settings. *Frontiers in psychology*, 11, 576250.
- Chancharng, J. (2020). Integrated Teaching and Learning Management for the Development of Higher Order Thinking Skills: Learning to Practice. *Journal of Education Studies*, 48(3), 78-89. (in Thai)
- Dewi, C. C. A., Erna, M., Haris, I., & Kundera, I. N. (2021). The effect of contextual collaborative learning based ethnoscience to increase student's scientific literacy ability. *Journal of Turkish Science Education*, 18(3), 525-541.
- Jefferson, M., & Anderson, M. (2021). *Transforming education: Reimagining learning, pedagogy and curriculum*. London: Bloomsbury Publishing.
- Kara, M. (2019). A Literature Review: The Usage of Constructivism in Multidisciplinary Learning Environments. *International Journal of Academic Research in Education*, 4(1-2), 19-26.
- Kovács, G. (2017). Culture in language teaching. *Acta Universitatis Sapientiae, Philologica*, 9(3), 73-86.
- Lisak, A., & Harush, R. (2021). Correction: Global and local identities on the balance scale: Predicting transformational leadership and effectiveness in multicultural teams. *Plos one*, 16(9), e0258025.

- Marcotte, K. M., & Gruppen, L. D. (2022). Competency-Based Education as Curriculum and Assessment for Integrative Learning. *Education Sciences*, 12(4), 267.
- Mora-Flores, E., & Kaplan, S. N. (2022). Interdisciplinary Learning: Connecting Language and Literacy Across the Curriculum. *Gifted Child Today*, 45(2), 110-112.
- Nguyen, T. T. T. (2017). Integrating culture into language teaching and learning: Learner outcomes. *The Reading Matrix: An International Online Journal*, 17(1), 145-155.
- Peters-Burton, E. E., & Holincheck, N. (2020). Interdisciplinary curriculum and integrated instruction: A literature review. *New Tech Network*, 11(3), 1-39.
- Saengdounghae, J. (2021). Local Identity Communication for Tourism Promotion at Koh Mak, Pak Phayun District, Phatthalung Province. *Academic Journal of Humanities and Social Sciences Burapha University*, 29(2), 1-23. (in Thai)
- Sereerat, B. (2024). Competency-Based Education in school. *Silpakorn Educational Research Journal*, 16(1), 1-12. (in Thai)
- Shao, Y., Lange, E., & Thwaites, K. (2017). Defining Local Identity. *Landscape Architecture Frontiers*, 5(2), 24-41.
- Singh, M. (2022). Subjective selection and the evolution of complex culture. *Evolutionary Anthropology: Issues, News, and Reviews*, 31(6), 266-280.
- Sinlarat, P. (2018). *Education 4.0 is more than education*. Bangkok: Chulalongkorn university. (in Thai)
- Thummaphan, P., Sripa, K., & Prakobthong, W. (2022). Framework for development and implementation of competency-based school curriculum. *RMC Research Journal*, 23(3), 185-202. (in Thai)
- Wongrujirawanich, S. (2024). *Local Inter*. Bangkok: Sirichai Printing. (in Thai)
- Wongyai, W., & Phatphol, M. (2024). *Development of an integrated cross-disciplinary curriculum that focuses on learning outcomes*. Bangkok: The Center for Innovation in Curriculum and Learning Leadership. (in Thai)

ผู้เขียน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศึกษา เบ็ญจกุล

คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

เลขที่ 1 หมู่ที่ 4 ตำบลท่าจี้ อำเภอมะเข็ง

จังหวัดนครศรีธรรมราช 80280

E-mail: suksa_reu@nstru.ac.th

